

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. **Kateřiny Čuhelové**, Ph.D., a soudkyně Mgr. Ivy Krejčířové a JUDr. Věry Skalické ve věci

navrhovatelky: **Eva Nováková**, narozená dne 17. 2. 1991
trvale bytem **Alfonse Muchy 14, Hustopeče**
adresa pro doručování: MAGDALENIUM, Bratislavská 31, 602 00 Brno
zastoupená advokátkou

proti
odpůrcům:

- 1) **Bc. Adam Novák**, narozený dne 27. 11. 1986
bytem **Alfonse Muchy 14, Hustopeče**
- 2) **Jana Nováková**, narozená dne 25. 4. 1964
bytem **Alfonse Muchy 14, Hustopeče**
- 3) **Milan Strbáček**, narozený dne 29. 9. 1958
bytem **Alfonse Muchy 14, Hustopeče**

o návrhu na nařízení předběžného opatření,

o odvolání odpůrce 1) proti usnesení Okresního soudu v Břeclavi ze dne 5. února 2019, č. j. 8 Nc **42345**/2019-17,

takto:

- I. Usnesení soudu prvního stupně se v I., III. a IV. výroku, ve vztahu mezi navrhovatelkou a odpůrcem 1) a v části II. výroku, v které byla odpůrci 1) uložena povinnost zdržet se setkávání s navrhovatelkou, **potvrzuje** s tím, že se stanovuje tato výjimka:
Odpůrce 1) je oprávněn navazovat kontakt s navrhovatelkou v rozsahu týkajícím se zajištění styku s nezl. **Václav Novák**, narozeným dne 13. 11. 2015 a nezl. **Patricie Novák**, narozeným dne 22. 5. 2017.
- II. Usnesení soudu prvního stupně se v části II. výroku **mění** tak, že návrh na nařízení předběžného opatření, kterým by byla odpůrci 1) uložena povinnost zdržet se nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatelky jakýmkoli způsobem, se zamítá.
- III. Ve věci navrhovatelky a odpůrce 1) nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným usnesením soud prvního stupně zakázal odpůrcům vstup do bezprostředního okolí navrhovatelky a zdržování se tam, uložil jim povinnost zdržet se setkávání s navrhovatelkou, zdržet se nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatelky jakýmkoli způsobem s tím, že předběžné opatření trvá po dobu jednoho měsíce od vykonatelnosti usnesení (výroky I., II. a III.). Odpůrcům

uložil povinnost zaplatit společně a nerozdílně Českému státu - na účet Okresního soudu v Břeclavi soudní poplatek ve výši 1 000 Kč (IV. výrok). Opomenul rozhodnout o náhradě nákladů řízení. Soud vzal za prokázané, že odpůrce 1) se vůči navrhovatelce dlouhodobě a opakovaně dopouští jednání, ohrožující vážným způsobem její život, zdraví a lidskou důstojnost a jsou tak dány předpoklady pro nařízení předběžného opatření podle § 405 odstavec 1 písmeno b), písmeno c) a písmeno d) zákona č. 292/2013 Sb. U jeho rodičů sice nelze dovodit dlouhodobost jednání, spočívajícího v nežádoucím sledování a obtěžování navrhovatelky, podle názoru soudu je však nutno zamezit takovému jejich chování, kterým obtěžují nejen navrhovatelku, ale i zařízení poskytující pomoc obětem domácího násilí a jeho klienty. Obdobné zařízení je určeno právě pro vytvoření bezpečného zázemí těch, kteří byli vystaveni neakceptovatelnému jednání blízkých. Nerespektování zásad, na základě kterých organizace funguje, včetně nerespektování neveřejné adresy zařízení, shledal soud tak závažným jednáním, pro které je nutný zásah v podobě předběžného opatření i ve vztahu k odpůrcům 2) a 3).

2. Proti tomuto usnesení podal odpůrce 1) odvolání, uvedl, že navrhovatelku ani děti fyzicky nenapadl, psychicky je netýral. Pokud soud vyšel z toho, že děti měly ukazovat na zranění navrhovatelky a říkat „táta, táta“, tak není zřejmé, zda tak učinily před sociální pracovníci, nebo zda informaci pracovnice měla zprostředkovanou od navrhovatelky, zvláště za situace, kdy děti neumí téměř mluvit, navíc jsou lehce ovlivnitelné a zmanipulovatelné. Zvukový záznam je jen demonstrací manželské hádky, mající původ v tom, že rodina se potýká s finančními potížemi zapříčiněnými dluhy navrhovatelky, které hradí odpůrce 1). Informaci o tom, kde se navrhovatelka nachází, získal na Facebooku, kde navrhovatelka adresu zveřejnila; kontaktoval ji proto, že zjistil, že není s dětmi doma, obava o děti byla důvodem, proč navrhovatelku dne 3. 2. 2019 navštívil v azylovém zařízení. Rozhodnutí mu znemožňuje styk s dětmi, kdy navíc prostředí azylového zařízení je pro děti nevhodné, doma mají stabilní zázemí. Jednání navrhovatelky je účelové, její snahou je zamezit odpůrci 1) ve styku s dětmi za situace, kdy navrhovatelce sdělil, že hodlá podat návrh na rozvod, bude usilovat o svěření dětí do své péče. Důvodem rozvratu manželství je intimní vztah navrhovatelky s jiným mužem, to, že manželství zatížila dluhy, které hradí odpůrce 1), stejně jako výživné na syna navrhovatelky, navrhovatelka lže, nestará se o domácnost a děti.
3. Navrhovatelka se k odvolání nevyjádřila.
4. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o.s.ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno k tomu oprávněným subjektem (§ 201 o.s.ř.), směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je přípustné (§ 201, § 202 o.s.ř.), bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), v souladu s ustanovením § 212 a 212a odst. 1 o.s.ř. přezkoumal v celém rozsahu rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení mu předcházející, bez nařízení jednání [§ 214 odst. 2 písm. c) o.s.ř.] i nad rámec odvolacích námitek, a poté dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
5. Odpůrci 2) a 3) odvolání nepodali, ve vztahu k nim proto rozhodnutí soudu prvního stupně nabylo právní moci.
6. Dotazem na Okresní soud v Břeclavi odvolací soud zjistil, že dne 1. 3. 2019 navrhovatelka podala u soudu prvního stupně návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření.
7. Vzhledem ke skutečnosti, že navrhovatelkou byl dne 1. 3. 2019, tj. před uplynutím doby uvedené v § 408 zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z.ř.s.“) podán návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření (§ 410 odst. 1 z.ř.s.), jehož zákonným účinkem je prodloužení doby trvání předběžného opatření do doby, než soud o návrhu na prodloužení rozhodne (§ 410 odst. 2 z.ř.s.), nedošlo ve věci k zániku předběžného opatření uplynutím doby trvání a o odvolání odpůrce 1) proti nařízení předběžného opatření bylo proto třeba odvolacím soudem meritorně rozhodnout.
8. Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že návrhem doručeným soudem prvního stupně dne 5. 2. 2019 se navrhovatelka domáhala nařízení předběžného opatření specifikovaného shora. Uvedla, že odpůrce 1)

je jejím manželem, z jejich vztahu se narodily dvě děti, Vojtěch (nar. 13. 11. 2015), Patrik (nar. 22. 5. 2017). Odpůrci 2) a 3) jsou rodiči odpůrce 1). Odpůrce 1) je extrémně žárlivý, od počátku vztahu navrhovatelku verbálně napadal, dlouhodobě kouřil marihuanu, proto je podrážděný, nervózní a výbušný. Postupně se přidaly fyzické útoky, na policii nikdy nic nehlásila. Dne 30. 1. 2019 po napadení odpůrcem vyhledala lékařské ošetření a dne 1. 2. 2019 odešla s dětmi do azylového zařízení. Odpůrce ji neustále telefonoval, proto telefon vypnula. Odpůrce zjistil místo pobytu navrhovatelky a dne 3. 2. 2019 se všichni odpůrci domáhali vstupu do azylového zařízení, nerespektovali skutečnost, že navrhovatelka s dětmi nepůjdou ven. Přivolali hlídku Policie ČR.

9. Odvolací soud telefonickým dotazem na opatrovnickém oddělení soudu prvního stupně zjistil, že navrhovatelka podala návrh na rozvod, věc je vedena pod sp. zn. 6 C 66/2019 a návrh na výchovu a výživu nezletilých dětí, věc je vedena pod sp. zn. 13 P a Nc 45/2019. Dále telefonickým dotazem na Policii ČR, Obvodním oddělení Hustopeče zjistil, že ohledně navrhovatelky a odpůrce 1) nemají veden žádný záznam. Ze spisu Okresního soudu v Břeclavi sp. zn. 13 Nc 26010/2019 odvolací soud zjistil, že dne 4. 2. 2019 podali jak navrhovatelka, tak odpůrce 1) návrh na úpravu poměrů k nezletilým dětem a rovněž návrhy na vydání předběžných opatření, kdy usnesením Okresního soudu v Břeclavi ze dne 5. 2. 2019, č. j. 13 Nc 26010/2019-30, soud nařídil předběžné opatření, kterým nezletilé syny navrhovatelky a odpůrce 1) svěřil do péče matky, usnesením Okresního soudu v Břeclavi ze dne 8. 3. 2019, č. j. 13 Nc 26010/2019-66, soud zamítl návrh odpůrce 1) na zrušení předběžného opatření a na nařízení předběžného opatření, dle něhož by si rodiče nezletilé syny v týdenních intervalech střídali. Nařídil předběžné opatření, kterým upravil styk odpůrce 1) se syny, kdy k předávání dětí má dojít v Brně, na ulici Lazaretní, u hlavního vchodu do železniční stanice Brno - Židenice, a odpůrci 1) uložil povinnost platit na nezletilé děti výživné. Na jednání, které proběhlo dne 7. 3. 2019, soud vyslechl navrhovatelku a odpůrce 1), kdy odpůrce 1) uvedl, že v roce 2009 nebo 2010 byl odsouzen za trestný čin v souvislosti s psychotropními látkami. Uvedl, že žádal OSPOD Hustopeče o styk s nezletilými, ovšem následně se o něj nezajímal, protože neměl v OSPOD důvěru, a to proto, že poté, co matka s dětmi odešla, pak OSPOD dělal, že o ničem neví, přestože z materiálů, které odpůrce 1) následně získal, vyplynulo, že OSPOD o všem věděl. Toto vysvětlení potvrdil opatrovník s tím, že situace vznikla tak, že pracovnice si nepředaly informace. Matka ve své výpovědi uvedla, že důvodem odstěhování bylo fyzické napadení, k němuž došlo dne 30. 1. 2019, poprvé ji odpůrce 1) napadl před Vánoci 2017, kdy ji chytil pod krkem a přiškrtil ji. V roce 2018 ji odpůrce 1) fyzicky nenapadl, docházelo jen k hádkám, kdy jí vyčítal dluhy. Dluhy vznikly před uzavřením manželství, dosahují asi 150 000 Kč, vznikly z neplacení sociálního, dále jde o dluh za pokutu, za telefon a elektřinu, odpůrce 1) o nich neinformovala. Dluhy platí odpůrce 1). Krom dětí, které má s odpůrcem 1), má syna ~~Jaromíra Kartáčka~~, nar. 16. 3. 2011, který je v péči otce, platí na něj výživné. Přes Facebook sdělila rodině, že je v azylovém domě v Brně, název a adresu nesdělila. ~~Václav~~ má k otci dobrý vztah, syn ~~Patrik~~ je fixován vzhledem k věku na navrhovatelku. Ze spisu Okresního soudu Břeclav sp. zn. 6 C 66/2019 odvolací soud zjistil, že navrhovatelka podala dne 6. 3. 2019 žalobu o rozvod manželství.
10. Ve zvláštních řízeních soudních platí, že soud je povinen zjistit všechny skutečnosti náležitě pro rozhodnutí (v daném případě vzhledem k potřebné míře důkazu - osvědčení i vzhledem ke krátkým zákonným lhůtám však jen přiměřeně), přičemž není omezen na skutečnosti, které uvádějí účastníci (§ 20 odst. 1 z.ř.s.). Nové skutečnosti a důkazy lze uvádět i v odvolacím řízení (§ 20 odst. 2 z.ř.s.), přičemž k novým skutečnostem nebo důkazům odvolací soud přihlédně, i když nebyly uplatněny (§ 28 odst. 1 z.ř.s.). Daná ustanovení jsou v praxi odvolacího soudu již dlouhodobě uplatňována, když taková aplikace má i doktrinární oporu (Svoboda, K., Tlášková, Š., Vlácil, D., Levý, J., Hromada, M. a kol.: Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, marg. č. 409 3). Odvolacímu soudu je známa i judikatura Ústavního soudu, kterou Nejvyšší soud ve svém stanovisku pomíjí a která v rámci práva na spravedlivý proces postup zvolený odvolacím soudem akceptuje, a to v zájmu principu "rovnosti zbraní"

(srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2016, sp. zn. III. ÚS 91/16, ze dne 24. 7. 2012, sp. zn. II. ÚS 2485/11), tato judikatura odpovídá názoru odvolacího soudu a je v souladu s názorem odborné veřejnosti (viz Svoboda, K., Doplnění dokazování při rozhodování o předběžném opatření odvolacím soudem, Soudní rozhledy 4/2017, s. 114). Odvolací soud nemíjí jakkoli rezignovat na nutnost takového ústavně konformního postupu, jenž musí vytvořit procesní prostor, aby při reflektování účelu předběžného opatření byla současně zachována dotčeným účastníkům reálná možnost ochrany práv (viz plenární náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 16/09 ze dne 19. 1. 2010). Nabízejí-li se zde dvě možné varianty přístupu k § 75c odst. 4 o.s.ř., nutno preferovat variantu, která odpovídá plenárnímu náleží Ústavního soudu a je ústavně konformní. Takový přístup nadto lépe odpovídá smyslu z.ř.s., jímž je, inter alia, zakotvení zvláštního režimu pro některé specifické typy právních věcí, založeného právě na vyšetřovací zásadě a principu úplné apelace, které je (vzhledem ke krátkým zákonným lhůtám) nutno aplikovat přiměřeně.

11. Personální ochrana proti domácímú násilí a stalkingu je v rovině hmotného práva obsažena v ustanovení § 81 a násl. o.z. Podle § 82 odst. 1 o.z., člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.
12. Citovaná ustanovení občanského zákoníku nacházejí procesní reflexi v ustanoveních § 400 a následujících z.ř.s. Subsidiárně se pak podle § 1 odst. 2 z.ř.s. užije občanský soudní řád.
13. Podle § 405 odst. 1 z.ř.s., vyhoví-li soud návrhu, uloží odpůrci předběžným opatřením zejména, aby a) opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval, b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam, c) se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo d) se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.
14. Podle § 75c odst. 1 o.s.ř. nepostupoval-li podle § 75a nebo podle § 75b odst. 2, předseda senátu nařídí usnesením předběžné opatření, jestliže bude prokázáno, že je třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků, nebo že je tu obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen, a jestliže budou alespoň osvědčeny skutečnosti, které jsou rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením.
15. Domácí násilí je charakterizováno třemi definičními znaky: 1) násilí se opakuje dlouhou dobu, 2) vztah mezi blízkými osobami, mezi nimiž k násilí dochází, je vztahem asymetrickým, 3) k incidentům zpravidla dochází v soukromí.
16. Předběžné opatření je rozhodnutí, kterým se poměry účastníků upravují jen prozatímně, dočasně. Proto zákon stanoví, že skutečnosti, které jsou rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením, musí být alespoň osvědčeny. Osvědčení je míra zjištění skutkového stavu spočívající v dosažení závěru o pravděpodobnosti tvrzeného stavu.
17. V konkrétním posuzovaném případě odvolací soud nepřehlédl, že sama navrhovatelka v řízení ve věci péče o nezletilé uvedla, že verbální napadání spočívá ve vyčítání dluhů, které jí vznikly před uzavřením manželství, které platí odpůrce 1) a o nichž mu neřekla. Odvolacímu soudu se jeví jako logické, že odpůrce 1) je touto situací podrážděný, když takové chování navrhovatelky je krajně nezodpovědné, na druhou stranu reakce odpůrce 1) je přemrštěná (viz CD). Pokud pak jde o fyzický útok, k němuž mělo dojít dne 30. 1. 2019, pak jde o ojedinělý incident, leč zcela nevhodný a odsouzeníhodný. K napadení mělo dle navrhovatelky dojít ještě na konci roku 2017, tento incident však nijak neosvědčila. Pokud se pak odpůrce 1) dostavil do azylového zařízení, kde se navrhovatelka nacházela, je tento jeho krok pochopitelný, když navrhovatelka se odstěhovala se syny účastníků. O stalking se tak jednoznačně nejedná. Pochopitelná je i nedůvěra odpůrce 1) v OSPOD, když tento mu podal rozporuplné informace.
18. Byť odvolací soud chápe, že odpůrce 1) je naštvaný, jeho naštvání je oprávněné, současně musí konstatovat, že vyústilo v jednání, které není akceptovatelné. Za účelem zklidnění situace proto

odvolací soud podle § 219 o.s.ř. potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně v části, kdy odpůrci 1) zakázal vstup do bezprostředního okolí navrhovatelky a uložil mu povinnost zdržet se setkávání s ní, a to, coby preventivní krok. Vzhledem ke skutečnosti, že opatrovnickým soudem byl upraven styk nezletilých synů účastníků s odpůrcem 1), stanovil odvolací soud výjimku, aby mohlo dojít k předávání dětí. V části II. výroku, v níž bylo odpůrci uloženo zdržet se nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatelky jakýmkoli způsobem, usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že návrh na vydání předběžného opatření v této části zamítl (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 23 Cdo 251/2012 ze dne 26. 9. 2013), když nebylo osvědčeno, že by se odpůrce 1) dopouštěl nežádoucího sledování navrhovatelky.

19. III. a IV. výrok napadeného usnesení pak odvolací soud jako věcně správné potvrdil, když dobu trvání předběžného opatření soud prvního stupně vymezil správně, stejně jako správně rozhodl o přechodu poplatkové povinnosti.
20. Protože došlo ke změně usnesení soudu prvního stupně, odvolací soud rozhodl podle ustanovení § 224 odst. 2 o.s.ř. o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl soud podle ustanovení § 142 odst. 2 o.s.ř. za použití ustanovení § 224 odst. 1 o.s.ř. tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo, když každý z nich měl úspěch ohledně poloviny předmětu řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Brno 14. března 2019

JUDr. *Kateřina Čochelová*, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu

